

**6th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**

Tbilisi - Georgia

September 2020

تأثیر حج تمتع بر تاب آوری و امید به زندگی حجاج کاروان سالکان عرفات گرگان ۹۸

معصومه دهباشی^۱، عادلہ اصلی پور^۲، محمد مهدی نظری^۳

۱- کارشناس ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه گیلان

۲- دانشجوی دکترای روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۳- کارشناس ارشد علوم قرآنی و حدیث، مدیر کاروان

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر حج تمتع بر تاب آوری و امید به زندگی حجاج کاروان سالکان عرفات گرگان ۱۳۹۸ انجام شد. پژوهش از نوع «نیمه آزمایشی» با طرح پیش آزمون و پس آزمون می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی حجاج شرکت کننده در حج تمتع ۱۳۹۸ استان گلستان بودند. ۵۱ نفر در این پژوهش شرکت کردند. ۲۵ نفر مرد و ۲۶ نفر زن، که با نمونه گیری تصادفی در دسترس، به عنوان حجم نمونه تحقیق انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها شامل پرسشنامه - های تاب آوری کانر و دیوید سون (۲۰۰۳) و امید به زندگی اسنایدر و همکاران (۱۹۹۱) بود. و نمرات تاب آوری و امید به زندگی شرکت کنندگان در دو دوره قبل از حج و بعد از حج با هم مقایسه گردید. جهت تحلیل داده ها از آزمون تی زوجی استفاده گردید. یافته های این پژوهش نشان داد حج تمتع منجر به افزایش تاب آوری و امید به زندگی حجاج شرکت کننده شده است. **واژه های کلیدی:** حج، تاب آوری، امید به زندگی